

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 15-02-64838 יצחק עבדאללה נ' שר הפנים

תיק חיצוני:

בפני כב' השופטת חני סלוטקי

העותר אסמעיל מוחמד יצחק עבדאללה

נגד

המשיב משרד הפנים

פסק דין

1
2 בפני עתירה התוקפת את הוראת השהייה שהוצאה לעותר ביום 5.2.15 מכוח החוק למניעת הסתננות
3 (עבירות ושיפוט), התשי"ד - 1954 (להלן: "החוק"), כפי שתוקן בחוק למניעת הסתננות ולהבטחת
4 יציאתם של מסתננים לישראל (תקוני חקיקה והוראת שעה), התשע"ה - 2014 מיום 17.12.14 (להלן:
5 "תיקון מספר 5"), לפיה על העותר להתייצב במרכז השהייה "חולות" עד ליום 3.3.15.
6 בד בבד עם הגשת העתירה דן הגיש העותר בקשה לסעד ביניים וסעד ארעי. סעד ארעי ניתן ביום
7 1.3.2015, לפיו הוקפאה הוראת השהייה עד למתן החלטה אחרת.
8 העותר הינו אזרח סודן, מוסלמי יליד 1978, רווק ללא ילדים. העותר משבט תמה והוא התגורר
9 בדפרור- כפר ג'וקמה בדרום ניאלה. הסתגן לישראל ביום 27.2.2008.

טענות הצדדים

טענות העותר

10
11
12
13 לטענת העותר, לפני כשנתיים נהרס כפרו, כמו גם 17 כפרים אחרים, ותושבי הכפרים הללו עברו
14 למחנות פליטים. לאחר מות אביו של העותר, כשהיה ילד, משפחתו עברה להתגורר במרכז סודן,
15 באזור סינאר ובשנת 2000, העותר שב לניאלה. עם שובו לניאלה, נחשד בשיתוף פעולה עם המורדים
16 הדרפורים ובעקבות כך נחקר ובהמשך, נכלא למשך חודש וחצי- ללא משפט.
17 במהלך התקופה בה שהה העותר בכלא, היה העותר אזוק בידיו וברגליו והופעלה נגדו אלימות
18 פיזית.
19 בעתירה שהגיש העותר, הוא מצהיר על תנאי כליאה קשים, בין היתר על כך שהכלא ללא אור, ניתן
20 מעט אוכל, בידוד, היעדר מקלחת ושירותים.
21 כמו כן, במהלך כליאתו של העותר הוא אולץ לעבוד בעבור המשטר ללא תמורה.
22 לאחר ששוחרר העותר, נאמר לו כי עליו להישאר בכפרו ניאלה. העותר היה נתון לפיקוח המשטר.
23 בשנת 2003 יצא העותר מסודן ללוב, שם שהה למיטב זיכרונו, עד שנת 2006 ומשם עבר למצרים.
24 במצרים ביקש העותר מקלט והוא קיבל תעודת זהות צהובה.

1 מתוך 10

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 15-02-64838 יצחק עבדאללה נ' שר הפנים

תיק חיצוני:

1 לאחר כניסתו לישראל בשנת 2008 ביקש מקלט מדיני. נציבות האו"ם ציידה אותו במסמכי הגנה
 2 ולאחר מכן ניתן לו רישיון ישיבה בירושלים.
 3 לאחר שבקשת העותר למקלט לא נבדקה, מילא העותר בקשה נוספת ביום 26.1.14 שלמיטב זכרונו
 4 הוגשה בין החודשים יולי-ספטמבר בשנת 2014.
 5 ביום 20.10.14 התייצב העותר במרכזו שהייה חולות, כאמור בהוראת שהייה קודמת שהוצאה לו,
 6 אולם הוא שוחרר באותו היום לביתו כשהוא מצויד ברישיון ישיבה זמני.
 7 ביום 29.1.15, הודיע המשיב לעותר כי ביום 5.2.15 יערך לו ראיון שימוע כי בכוונתו לבחון האם
 8 להוציא לו הוראת שהייה למתקן "חולות". לאחר ראיון השימוע שנערך כאמור, הוצאה כנגד העותר
 9 הוראת שהייה שמועד כניסתה לתוקף היה ביום 3.3.15. כאמור, ביום 1.3.15 הוקפאה הוראת
 10 שהייה בהחלטת בית המשפט בבקשה לסעד ביניים.
 11 לטענת העותר, בעניינו הפרטני של העותר אין חולק כי בקשתו למקלט מדיני מראה עילה לכאורית
 12 מכוח האמור באמנה בדבר מעמדם של פליטים, דבר שיכול להחריגו מהשמה במתקן "חולות".
 13 כן נטען כי השמת העותר במתקן "חולות" בעוד תלויה ועומדת בקשתו למקלט מדיני, נוגדת את
 14 סעיף 5 לנוהל הטיפול במבקשי מקלט של המשיב ומפלה אותו הפלייה אסורה משאר מבקשי
 15 המקלט אשר אינם חוסים תחת מדיניות אי ההרחקה, אלא ממתנינים לבדיקת בקשותיהם
 16 הפרטניות.
 17 לטענת העותר, הוראת שהייה נוגדת את עקרונות נציבות האו"ם לפליטים, משום שהיא פוגעת
 18 בחירותו של העותר. העותר שוהה בישראל משנת 2008 ובהוראת שהייה אין כל תכלית.
 19 באשר לתכלית החוק, טען העותר כי בבג"ץ 8425/13 גבריסלאסי נ' הכנסת (פורסם בנבו 22.9.14)
 20 (להלן: "עניין גבריסלאסי"), כבר נקבע כי תכלית החוק של "מניעת השתקעות בישראל" אינה
 21 ראויה, בשים לב לכך שהיא כופה הפרדה ובידוד מהחברה הישראלית ביחס למי שלא ניתן לגרשם.
 22 בנוסף טען, כי עצם שחרורו הצפוי של העותר לאחר 20 חודשים מוכיח כי תכלית זו אינה מושגת ולא
 23 תושג.
 24 לשון סעיף 32ד(א) לחוק מנוסחת "יש קושי, מכל סוג שהוא". לטענתו, קושי אינו שווה ערך לאיסור
 25 מוחלט ולא ניתן להגדיר את האיסור הקבוע בדין הבינלאומי על הרחקת העותר כ"קושי" להרחיקו,
 26 המצדיק השמתו במתקן "חולות".
 27 יתירה מכך, החלטת המשיב איננה תואמת את תכליתו המוצהרת של התיקון לחוק ואינה מגשימה
 28 אותו, ההחלטה אינה לתכלית ראויה ומכתימה את ערכיה של מדינת ישראל.
 29 העותר התייחס לפגמים המנהליים בהליך וטען כי השימוע שנערך לעותר אינו אלא לשם הנראות
 30 ומשכך הוא שרירותי ופסול. פקיד המשיב לא מצא לנכון להשהות את הוראת שהייה ולהפנות את
 31 העותר לגורמים מקצועיים על אף שעמד בפניו אדם שלאור מצבו נמצא בקבוצות פגיעות גבוהה
 32 לתופעות פוסט טראומטיות הקשורות לשלילת החירות.
 33 פקיד המשיב לא בדק את החשד בדבר היות העותר קורבן עינויים ו/או עבודות כפייה.

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 15-02-64838 יצחק עבדאללה נ' שר הפנים

תיק חיצוני:

1 מול פקיד המשיב עמד אדם שבקשת הפליטות שלו מחדש מרץ 2014 מראה עילת פליטות לכאורית,
 2 ומשום מה טרם טופלה או הוכרעה, בהפליה מאחרים. המשיב ניסה "לנחם" העותר באמירה כי
 3 לאחר השמתו במתקן "חולות" תינתן לבקשתו למקלט עדיפות.
 4 לעותר הוצאה הוראת שהייה לתקופה המקסימאלית הקבועה בחוק- 20 חודשים ללא כל נימוק
 5 מדוע דווקא שהותו תהיה מקסימאלית.
 6 לטענת העותר, ההליך המינהלי בעניינו של העותר היה בלתי הוגן, המשיב התעלם מראיות מנהליות
 7 ולמצער לא נתן משקל ראוי לראיות שהוצגו בפניו והיה עליו להידרש להן ו/או לקיים היוועצות
 8 לגביהן בהיעדר סמכות להכריע בהן ולפיכך, פגום באופן קיצוני ושרירותי בעליל.
 9 לטענתו, הצטברות הפגמים בהליך המינהלי מובילה למסקנה כי יש לפסול ולפסול את ההחלטה
 10 מושא העתירה.
 11 עוד טען העותר כי הוראת השהייה אינה מגשימה את תכלית החוק וכי היא מנוגדת לדין.
 12 נכון לעת הזאת, אין אפשרות משפטית להרחיק את העותר, בשל איסור לעשות כן – מכוח עיקרון אי
 13 ההרחקה ומכוח הכרת מדינת ישראל בפליטותם של דרפורים.
 14 העותר הפנה לפסיקה קודמת של בית משפט זה, שם נקבע בין היתר, כי נקודת המוצא העובדתית
 15 לדין בעתירה צריכה אפוא להיות, שקיימת סכנת חיים לתושבי חבל דרפור שבסודן.
 16 עוד נקבע שם כי נראה שהטעם לאי הוצאת הוראת שהייה לפליט הוא בכך שאין פוגעים בזכותו
 17 החוקתית של פליט לחירות ואין על כן לפגוע בזכותו החוקתית לחירות גם של מי שקיימת סכנה
 18 לחייו או לחירותו במדינת מוצאו, גם אם לא הוכר כפליט.
 19 העותר התייחס לקריטריונים להשמה בחולות וטען לגביהם כי הם שרירותיים ומפלים. לעותר
 20 הוצאה הוראת שהייה רק על פי מוצאו ותאריך הסתננותו לארץ ללא אבחנה ראויה בין אלו
 21 הזקוקים להגנה לבין אלו שהסתננו לישראל למטרות אחרות.
 22 הקריטריונים אינם עורכים אבחנה ראויה ומתבקשת בין אזרחי סודן ממוצא ערבי, לבין אזרחי סודן
 23 מדרפור ממוצא אפריקני, בהם התבצע רצח עם ועד היום הם נרדפים במדינת מוצאם.
 24 עוד הוסיף וטען כי אין זה ברור מדוע לא חלים הקריטריונים על מסתננים חדשים שטרם השתקעו
 25 בארץ.
 26 עוד נטען על ידי העותר כי המשיב מנהיג אכיפה בררנית. ישנה אוכלוסיית מסתננים העונה
 27 לקריטריונים ומזה למעלה משנה לא מוצאות להם הוראות שהייה.
 28 ישנם מסתננים שאינם פונים על מנת לחדש אשרת וכך לא מוצאת כנגדם הוראת שהייה. כך ישנם
 29 אחרים שאשרת 5(א)2 מוארכת על ידי המשיב. מדובר בהפליה שאין לה בסיס חוקי.
 30 עוד טען העותר בעניין הקריטריונים, כי הסדרתם לא נעשתה בחקיקה ראשית או משנית. לטענתו,
 31 בהינתן הפגיעה הקשה בזכות לחירות לתקופת זמן בת 20 חודשים יש לפסול פעולת המשיב המעוגנת
 32 בהלים פנימיים והנחיות בלבד.

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 15-02-64838 יצחק עבדאללה נ' שר הפנים

תיק חיצוני:

1 לטענת העותר, הוראת השהייה פוגעת פגיעה חמורה בכבוד האדם. פגיעה זו במתקן "חולות" הינה
2 קשה מנשוא ואינה עולה בקנה אחד עם הוראות חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, בדגש על כבוד
3 האדם, האוטונומיה שלו, הצרכים שלו ותכליתו להגשמה עצמית.
4 עוד נטען כי הוראת השהייה אינה מנומקת כמו גם זמן השהייה המקסימאלי שנקבע בה. בשל היעדר
5 ההנמקה המוחלט מדובר בהחלטה פגומה ושרירותית. חובת ההנמקה נגזרת מחובת ההגינות של
6 הרשות המנהלית כלפי הפרט ותכליתה למנוע קבלת החלטות שגויות או שרירותיות.
7

טענות המשיב

8 המשיב הפנה לפרוטוקול השימוע שנערך לעותר ביום 5.2.15, שבסיומו הוצאה לעותר הוראת שהייה
9 לעותר וטען כי, כפי שניתן להתרשם מפרוטוקול השימוע, ניתנה לעותר הזדמנות נאותה להעלות כל
10 טענה שברצונו לטעון טרם קבלת ההחלטה בדבר הוצאת הוראת שהייה כנגדו.
11 לטענת המשיב, העותר לא העלה כל טענה שיש בה כדי להחריגו מן הקריטריונים ומהוראות החוק.
12 בידי העותר גם לא היו מסמכים רפואיים עדכניים אודות מצבו הרפואי.
13 לטענת המשיב, העותר בעתירתו זו תוקף למעשה את חוקיות החוק החדש. כאמור, בפני בית
14 המשפט הגבוה לצדק תלויה ועומדת עתירה התוקפת את החוק ושבמסגרתה הועלו טענות דומות
15 לטענות שהעלה העותר בעתירה דן.
16 לעניין השימוע טען המשיב כי אין מחלוקת כי לעותר נערך שימוע בטרם הוצאה נגדו הוראת שהייה.
17 העותר קיבל מבעוד מועד הודעה בדבר השימוע, כן הודע לו בדבר הכוונה לזמנו למתקן חולות.
18 במסגרת השימוע ניתנה לעותר הזדמנות נאותה להעלות כל טענה שברצונו לטעון, טרם קבלת
19 ההחלטה בדבר הוצאת הוראת שהייה.
20 במסגרת השימוע ציין העותר כי אין לו בני משפחה מדרגה ראשונה בארץ וכן העלה טענות בדבר
21 עברו הרפואי. העותר הציג מסמכים רפואיים עד לשנת 2012 ואמר כי אין לו מסמכים עדכניים
22 להציג. בהקשר זה הפנה המשיב לסעיף 3.9 לנוהל הקובע, בין השאר, כי על מסתגן הטוען לטעמים
23 רפואיים המונעים הוצאת הוראת שהייה נגדו, להציג מסמכים רפואיים מעודכנים מהחודשים
24 שקדמו למועד השימוע. המסמכים שהציג העותר הינם משנת 2012 כאמור ואין בהם כדי להעיד על
25 מצבו הרפואי בחודשים האחרונים כדרישת הנוהל. יתירה מכך, גם לעתירה דן לא צירף העותר כל
26 מסמך המעיד על בעיה רפואית.
27 בסיום השימוע עת נשאל העותר האם יש לו מה להוסיף, השיב העותר בשלילה.
28 לטענת המשיב, אין ממש בטענות העותר לעניין השימוע, שכן לעותר נערך שימוע כדין, בעניינו ניתנה
29 לעותר הודעה מבעוד מועד וכן ניתנה לו ההזדמנות להעלות טענותיו.
30 כן נטען כי ההליך שהתקיים בעניינו של העותר היה הליך ראוי וההחלטה שהתקבלה הייתה החלטה
31 סבירה שניתנה במסגרת סמכות המשיבה, מכוח הוראות החוק והקריטריונים.
32

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 15-02-64838 יצחק עבדאללה נ' שר הפנים

תיק חיצוני:

1 לעניין סבירות הקריטריונים לזימון מסתננים ל"חולות", טען המשיב כי הקמתו של מרכז השהייה
 2 הינה חלק ממערך כולל של צעדים שנקטה המדינה, בתחומים שונים, על מנת להתמודד עם
 3 השלכותיה הקשות של תופעת ההסתננות הבלתי חוקית.
 4 באשר לקריטריון הוותק, טען המשיב כי קריטריון זה, נועד תחילה למנוע את המשך השתקעותם של
 5 מסתננים בישראל, והוא עומד בקנה אחד עם מטרות החוק. לעניין זה הפנה המשיב לעת"מ 48582-
 6 03-14 פלוני נ' מדינת ישראל, שם נקבע כי קריטריון הוותק עולה בקנה אחד התיקון לחוק.
 7 לעניין הטענה כי הקריטריונים אינם סבירים טען המשיב כי החוק החדש נועד לתת מענה לתופעת
 8 ההסתננות לישראל, בעיקר מאריתריאה וסודן ולקשיים היחודיים הטבועים באוכלוסיית מסתננים
 9 זו. סעיף 32 לחוק, מנוסח במילים "יש קושי מכל סוג שהוא..."
 10 הקריטריונים עומדים בקנה אחד עם לשון החוק ועם דברי ההסבר להצעת החוק ואין בהם כל פסול.
 11 עוד טען המשיב, כי ממילא כל טענה בהקשר זה הינה טענה נגד תוקפו של החוק וכידוע, בימים אלה
 12 מתבררת עתירה בבג"ץ בשאלת חוקיותו של חוק זה. לפיכך, אין לדון בטענות אלה במסגרת העתירה
 13 דנן.
 14 עוד טען המשיב כי במסגרת החוק החדש והקריטריונים ישנה התחשבות בנסיבות אישיות של
 15 מסתננים, ומכאן כי כל טענה הנוגעת להיעדר סבירות בשל היעדר התחשבות בנסיבות אישיות, אין
 16 לה כל בסיס.
 17 באשר לטענה כי יש להחריג מהקריטריונים מסתננים מדרפור, טען המשיב כי אין לטענה זו כל
 18 בסיס. המשיב התייחס להחלטה שהתקבלה בשנת 2007 בנוגע למסתננים מדרפור וטען כי דובר
 19 בהחלטה ארעית שקבעה מכסה של 600 אשרות ואין בה כדי להשליך על עניינם של אחרים.
 20 באשר לבקשת המקלט שהגיש העותר, הדגיש המשיב כי מדינת ישראל איננה מתנערת ממחויבותה
 21 על פי אמנת הפליטים וכי מי שיוכיח כי הוא נרדף, יוכר כפליט ויקבל את מלוא הזכויות הנלוות
 22 למעמד זה.
 23 עוד טען המשיב, כי ככל שעצם הגשת בקשת מקלט הייתה מונעת הוצאת הוראת שהייה, היה הדבר
 24 מעודד הגשת בקשות סרק ומעקר את תכלית החוק ויישמו.
 25 לטענת המשיב, בניגוד לנטען בעתירה, נעשים מאמצים לקידום וטיפול בבקשות מקלט מדיני תוך
 26 מתן העדפה לבקשות שהוגשו על ידי מסתננים השהים בחולות.
 27

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 15-02-64838 יצחק עבדאללה נ' שר הפנים

תיק חיצוני:

1

2

דיון והכרעה

3

אין חולקין כי העותר עונה על הקריטריונים שהמשיב קבע, בכך שהוא נתין סודן אשר הסתגן לישראל לפני 31.5.2011 ובכך שאינו בעל משפחה (ראה הקריטריונים להעברה למרכז השהייה – נספח א' לכתב התשובה).

4

השאלות שמעלה העתירה הן, האם הקריטריונים שנקבעו על ידי מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה, סבירים הם, וכן אם הנוהל בעניין הוצאת הוראת שהייה וראיון קליטה – נוהל 10.9.0001 (להלן: "הנוהל") למסתגן אשר עומד בתנאים שנקבעו בחוק למניעת הסתגנות ובקריטריונים למתן הוראת שהייה, הוא סביר – ככלל; והאם יישומם של הקריטריונים ושל הנוהל על העותר דנא הם סבירים – בפרט.

5

6

7

א. סבירות הקריטריונים

8

כאמור, טען העותר כי הקריטריונים אינם סבירים, בין היתר בשל אי עריכת אבחנה בין אזרחי סודן ממוצא ערבי לבין אזרחי סודן מדרפור, ממוצא אפריקני, בהם מתבצע רצח עם והם נרדפים במדינת מוצאם.

9

10

אכן, קיים שוני המצדיק התייחסות שונה אל נתיני סודן מחבל דרפור, בו צפויה להם סכנת חיים ואל נתיני סודן שאינם מחבל דרפור.

11

12

באשר לאחרונים, ישראל אינה מחילה כלפיהם כל הגנה. החל משנת 2012 מוחזרים נתיני דרום סודן, שעמה יש לישראל יחסים דיפלומטיים, למדינת מוצאם, בכפוף לבחינה פרטנית של בקשות מקלט.

13

14

עם זאת, המדינה אינה מחזירה מסתננים שהם נתיני סודן (היא "הרפובליקה של סודן") לארץ מוצאם, בשל קשיים מעשיים הנובעים מהיעדר יחסים דיפלומטיים עם מדינה זו (ראה דברי השופט פוגלמן בסעיף 32 לפסק דינו). נתיני סודן שאינם מחבל דרפור, יכולים לחזור למדינת מוצאם דרך מדינה שלישית ובכך תושג תכלית החוק של מניעת השתקעות בישראל.

15

16

לעומת זאת, נתיני סודן שמחבל דרפור אינם יכולים לחזור למדינת מוצאם בשל הסכנה לחייהם הצפויה להם שם וספק בעיניי אם ניתן להשיג את מטרת החוק האמורה על ידי הוצאת הוראת שהייה לנתיני סודן שמחבל דרפור.

17

18

כאמור להלן, העותר הגיש בקשת מקלט כבר בשנת 2008 בשל היותו מחבל דרפור ונרדף בארצו. לשוני הזה, בין נתיני סודן מחבל דרפור ונתיני סודן שאין צפויה להם סכנה לחייהם משאר אזורי סודן היה מקום להתייחס בקריטריונים.

19

20

"לעובדה זו נודעת נפקות לענייננו. במדינות רבות, עצם הגשת בקשה לזכות במעמד של פליט מובילה להחלטה של מערכת דינים ייחודית ונפרדת מזו שחלה על שוהים בלתי חוקיים שאין בפייהם טענת זכות להגנה מיוחדת ושלא ניתן להרחיקם מסיבות טכניות. זאת, על רקע ההכרה

21

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 15-02-64838 יצחק עבדאללה נ' שר הפנים

תיק חיצוני:

- 1 **בנסיבות יוצאות הדופן של מי שעזבו את מדינתם שלא מתוך בחירה או העדפה, אלא מתוך כורח**
 2 **ואילוץ (ראו, למשל, ההבחנות הנהוגות בדין האירופי....." (עניין גבריסלאסי, עמ' 30).**
 3 אכן, על פי הנוסח המתוקן של סעיף 32 ד לחוק לפיו, רשאי הממונה על ביקורת הגבולות להורות כי
 4 מסתנן ישהה במרכז שהייה אם מצא כי יש קושי "מכל סוג שהוא" בביצוע גירושו של מסתנן
 5 למדינת מוצאו, היינו שיש סמכות לממונה להוציא הוראת שהייה בין אם מדובר בקושי מעשי ובין
 6 אם מדובר במדיניות אי הרחקה זמנית לגבי מסתננים ממדינת מוצא מסוימת (ראה דברי ההסבר
 7 לסעיף האמור בהצעת החוק 904 מיום 1.12.14).
 8 יחד עם זאת, סמכות לחוד ושיקול דעת מינהלי לחוד:
 9 "שיקול הדעת המינהלי חייב להיות מופעל בתום לב, על יסוד שיקולים ענייניים, בשיוויון,
 10 בסבירות, ובמידתיות. בהתאם לכך, הביקורת על חוקיותן של החלטות מנהליות אינה מוגבלת
 11 לשאלות שעניינן מסגרת הסמכות ולשאלות שעניינן ההליך שבו החלטות מתקבלות. היא
 12 משתרעת גם על חוקיותו של שיקול הדעת שביסוד החלטות- מבחינת השיקולים שהרשות
 13 רשאית להידרש להם והאיזון שעליה לערוך ביניהם. במילים אחרות, המשפט המינהלי אינו מגביל
 14 עצמו רק לצד הטכני או הפורמאלי של חוקיות החלטה" דפנה ברק ארז משפט מינהלי ההוצאה
 15 לאור של לשכת עורכי הדין, התש"ע – 2010 עמ' 619,
 16
 17 בהפעילו את סמכותו על פי החוק ובהינתן העובדה כי פוטנציאל הקליטה המלא של "חולות",
 18 (כאמור בתשובת המדינה שהוגשה לבג"ץ כנגד חוקיות החוק) מסתכם אך ב- 3,360 שוהים, ובהינתן
 19 העובדה כי בישראל כ- 42,000 מסתננים, מתוכם 8,772 מסודן והיתר מאריתריאה, על המשיב לערוך
 20 הבחנה בין מי שהקושי להרחיקו הוא מעשי בלבד, שאז כאמור תושג תכלית החוק ביתר שאת, לבין
 21 מי שהקושי להרחיקו מישראל נובע מסכנת חיים שיש לו במדינת מוצאו שאז, כאמור, ספק אם ניתן
 22 להשיג את מטרת החוק של מניעת השתקעות בישראל.
 23 אין זה סביר להחיל אותה אמת מידה כלפי סודנים מחבל דרפור שהסתננו לישראל, כעותר דנא,
 24 שלא מתוך בחירה או העדפה אלא מתוך כורח ואילוץ וכלפי אחרים מסודן, שאין בפניהם טענת
 25 זכות והגנה מיוחדת ושלא ניתן להרחיקם מסיבות טכניות.
 26
 27 **ב. סבירות קריטריון הוותק**
 28 ביחס לנתיני סודן, הקריטריון להעברה של מסתננים למרכז שהייה, על פי תיקון מספר 5 הינו
 29 "נתיני סודן אשר הסתננו לישראל לפני התאריך 31.5.11".
 30 ביחס לאריתראים נקבע קריטריון של "מי שהסתננו לפני 31.5.09". היינו, שהמשיב בחר להתחיל
 31 במתן הוראות שהייה למי שהסתננו לישראל לפני מספר שנים ולא למסתננים פחות וותיקים.
 32 בעיניי, קריטריון הוותק שנקבע אינו סביר.
 33 כאשר מטרת החוק בהקמת מרכז שהייה היא למנוע השתקעות בישראל, סביר להתחיל במתן
 34 הוראות שהייה דווקא לאלה שטרם השתקעו וטרם שהו בישראל במשך שנים ארוכות. ודוק: בדברי

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 15-02-64838 יצחק עבדאללה נ' שר הפנים

תיק חיצוני:

1 ההסבר לחוק נאמר כי מטרת החוק היא למנוע השתקעות בישראל ולא להפסיק השתקעות בישראל.
 2 בענייננו, כאמור, העותר הסתגן לישראל בפברואר 2008, היינו לפני למעלה משבע שנים. העותר כבר
 3 השתקע בישראל.
 4 יש להדגיש כי במשך כל התקופה בה שהה בישראל החזיק העותר רישיון ישיבה כדין.
 5 העותר לא היה עצור בישראל, אף לאחר שנתפס על ידי כוחות הביטחון לאחר שהסתגן לישראל.
 6 הוא ניהל את חייו באורח נורמטיבי במשך שבע שנים עד לקבלת הזמנה לשימוע לקראת הוצאת
 7 הוראת השהייה.
 8 הוצאת הוראת השהייה למי שכבר השתקע בישראל באופן ששכר דירה, שהחל לעבוד, יצר קשרים
 9 חברתיים ומחויבויות בישראל, פוגעת במסתגן הוותיק יותר מאשר במסתגן הפחות וותיק וגם
 10 מסיבה זו היה מקום להחיל את הוראות השהייה על מסתגנים פחות וותיקים קודם להוצאת
 11 הוראות השהייה למסתגנים כה וותיקים, כעותר דנא.

12
 13
 14 ג. סבירות נוהל 10.9.0001- בדבר הוצאת הוראת השהייה וראיון קליטה
 15 סעיף 4.2 בנוהל הנ"ל קובע:

16 "למען הסר ספק יובהר כי עצם הגשת בקשה פרטנית לקבלת מקלט מדיני בישראל אינה עלה
 17 לאי הוצאת הוראת השהייה או לביטול הוראת השהייה אשר הוצאה.
 18 עם זאת, תינתן עדיפות בבחינת בקשות מקלט אשר הוגשו על ידי מי שנמצאים במרכז השהייה
 19 ועל כן בעת קליטתו של המסתגן במרכז השהייה יש לבדוק אם הגיש בקשה לקבלת מקלט ,
 20 קודם התיצבותו במרכז השהייה, ולידע את יחידת מבקשי המקלט בדבר קליטתו של
 21 המסתגן במרכז השהייה."

22 על פי נוהל זה ועל פי עמדת המשיב, עצם העובדה שפלוגי הגיש בקשה למקלט אינה מצדיקה אי
 23 הפנייתו למרכז השהייה אם הוא עומד בקריטריונים שנקבעו. אלא שבברור בקשות המקלט ניתנת
 24 עדיפות לבקשות שהוגשו על ידי השוהים במרכז השהייה.
 25 לטענת העותר נוהל זה אינו סביר בנסיבות בעניין, שכן המשיב יודע כבר בשנת 2008 שהעותר ברח
 26 מהמלחמה בדרפור.
 27 לטענת המשיב (סעיף 78 לתשובה), ככל שעצם הגשת בקשת מקלט הייתה מונעת הוצאת הוראת
 28 שהיה למרכז "חולות", היה הדבר מעודד הגשת בקשות סרק ומעקר את תכלית החוק ויישומו.
 29 לטענת המשיב, דווקא קבלת טענות העותר היא המהווה הפלייה ושרירות והיא בלתי מוצדקת
 30 בעליל.
 31 אכן, לו הייתה מוגשת בקשת המקלט במועד סמוך להוצאת הוראת השהייה כגון עם קבלת ההזמנה
 32 לשימוע בקשר עם הוצאת הוראת השהייה או לאחר הוצאת הוראת השהייה, אזי היה הדבר יכול
 33 לעודד, כטענת המשיב, הגשת בקשות סרק.

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 15-02-64838 יצחק עבדאללה נ' שר הפנים

תיק חיצוני:

1 אך בענייננו, אומנם בקשת המקלט הפורמאלית הוגשה בחודש יולי 2014, גם זאת חודשים מספר
 2 לפני הוצאת הוראת השהייה ואולם, העותר, עם כניסתו לישראל בשנת 2008 חיפש מקלט מדיני
 3 כעולה מנספח בעמוד 46/53 בעתירה, מסמך מיום 3.6.2008, לפיו מאשר הנציב העליון לפליטים
 4 באו"ם- הנציגות בישראל כי:
 5 **"זאת לאשר כי הנ"ל, בעל אזרחות סודן, מחפש מקלט מדיני ונמצא בחסות הנציב העליון**
 6 **לפליטים של האו"ם בישראל, בהמתנה להחלטה בנושא מעמדו...."**
 7
 8 כידוע, הטיפול במבקשי מקלט הועבר בהדרגה החל משנת 2009 מהאו"ם ליחידת ה- RSD במשיב
 9 וככל הנראה, בקשתו של העותר לקבלת מקלט מדיני, לא טופלה.
 10 ממסמכים שצורפו לעתירה עולה כי כבר בשנת 2009 הודיעה יחידת הטיפול במבקשי מקלט כי:
 11 **"יחידת טיפול במבקשי מקלט אינה מטפלת בנתינים זרים אשר אזרחותם הינה אריתראית או**
 12 **סודנית, ברצוני לציין כי נתינים אלו זכאים ממילא להגנה זמנית"** (ראה מכתבו של חיים אפרים-
 13 מנהל יחידת ה- RSD אל ירון חורב ממוקד סיוע עובדים זרים, מיום 10.12.2009).
 14 כך היה גם בשנת 2010 (ראה מכתבה של הדר וויס מיחידת הטיפול במבקשי מקלט – RSD לעורכת
 15 דין אוסנת ליפשיץ מיום 10.6.10), וכך היה גם בשנת 2011 (ראה מסמך מאת מנכ"ל רשות
 16 האוכלוסין מיום 2.1.11 לעורך הדין עודד פלר מהאגודה לזכויות האזרח).
 17 עד סוף שנת 2013 נהג המשיב שלא לטפל בבקשות המקלט שהגישו אריתראים וסודנים בשל כך
 18 שנהנו ממדיניות של אי הרחקה (ראה דברי חיים אפרים מרשות האוכלוסין משיבת וועדת עובדים
 19 זרים של הכנסת מיום 15.10.13).
 20
 21 בתאריך 13.3.2013 נערך לעותר שימוע בקשר עם הוצאת צו הרחקה כנגדו (נספח ג' לכתב התשובה)
 22 בו נשאל העותר אם הוא מעוניין לחזור לארצו. העותר השיב "לא עכשיו רק אם מלחמה תסתיים".
 23 אז הוסבר לעותר כי **"מאחר והסתנן לישראל הנ"ל שוהה שלא כחוק אך מאחר והנתין מטופל**
 24 **ביחידת מבקשי מקלט הנתין ישוחרר בכפוף להתייצבות ביחידת מבקשי מקלט להסדרת אשרתו"**
 25 (ראה נספח ג' לתשובת המשיב).
 26 אשרתו של העותר מסוג 2(א)5 חודשה לעותר מעת לעת עד להוצאת הוראת השהייה כנגדו.
 27 בשלב כלשהו, בשנת 2014 שונתה מדיניות זו של אי בדיקת בקשות המקלט הפרטניות של אזרחי
 28 אריתראה וסודן, וכאמור העותר הגיש בקשת מקלט פורמאלית ביולי 2014, בלי קשר להוצאת
 29 הוראת שהייה כלשהי וגם בקשה זו טרם נבחנה על ידי המשיב (כעולה מתגובת המשיב, העותר זומן
 30 לראיון ליום 12.4.15).
 31 לו הייתה מטופלת בקשת המקלט שהגיש העותר כבר עם כניסתו לארץ בשנת 2008 ונוכח היותו
 32 תושב חבל דרפור, ממנו נמלט ואשר בו קיימת לו סכנת חיים, ייתכן כי העותר היה מקבל מעמד של
 33 פליט ולא ניתן היה להוציא לו הוראת שהייה.

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 15-02-64838 יצחק עבדאללה נ' שר הפנים

תיק חיצוני:

1 יצוין כי בשנת 2007 החליטה ממשלת ישראל להעניק לכ- 700 אזרחי סודן ממוצא דרפורי מעמד
 2 ארעי מסוג 2(א)5 מבלי לערוך בדיקה פרטנית של זכאותם לפליטות. גם בכך יש כדי לתמוך בהחרגה
 3 של מסתננים שמוצאם מחבל דרפור מהקריטריונים.
 4 הוברר אפוא, כי הבקשה שהעותר הגיש לקבלת מקלט איננה בקשת סרק, שכן כאמור הוגשה כבר
 5 בשנת 2008 ללא כל קשר עם הוראת השהייה.
 6 דווקא מתגובת המשיב האמורה של החשש מהגשת בקשות סרק למקלט עולה כי סעיף 4.2 לנוהל
 7 הנ"ל שאינו מבחין בין מועד הגשת הבקשה הפרטנית לקבלת מקלט מדיני בישראל, אם הוגשה
 8 בסמוך להוצאת הוראת השהייה אם לאו, אינו סביר.
 9 ראוי היה כי יקבע בנוהל שלא תוצא הוראת השהייה למי שהגיש בקשה למקלט מדיני קודם להוצאת
 10 הוראת השהייה והזימון לשימוע וזו טרם נידונה מסיבות שאינן תלויות במבקש, כפי שהיה בעניינו
 11 של העותר.

12

13

סיכום

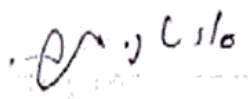
14 לעיל עמדתי על כך שאף שקיימת סמכות להוציא הוראת השהייה למסתננים דוגמת העותר דנא ועל
 15 אף שהעותר עונה לכאורה על הקריטריונים הקבועים, עדיין יש לבחון את סבירות ההחלטה בדבר
 16 הוצאת הוראת השהייה, בכל מקרה, בהתחשב בנסיבותיו של העותר הספציפי ובשאלה האם יש
 17 בהוראת השהייה כדי להגשים את תכלית החוק.
 18 הגעתי למסקנה כי במכלול נסיבותיו של העותר דנא: מוצאו מחבל דרפור; העובדה כי הוא שוהה
 19 בישראל כבר משנת 2008 וכבר השתקע בישראל; והעובדה כי העותר הגיש בקשת מקלט עוד בשנת
 20 2008 – אין זה סביר או מידתי להוציא לגביו הוראת השהייה, ולא יהיה בכך כדי להגשים את תכלית
 21 החוק.

22 אשר על כן, אני מקבלת את העתירה ומורה על בטלותה של הוראת השהייה אשר הוצאה לעותר.
 23 המשיבה תישא בהוצאות העותר בסך 5,000 ₪.

24

25 ניתן היום, י"ב ניסן תשע"ה, 01 אפריל 2015, בהעדר הצדדים.

26

 חני סלוטקי, שופטת

27

28

29

30